

DOI 10.31558/2519-2949.2018.4.12

УДК 81'272

Савойська С. В., Міжрегіональна академія управління персоналом

ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ МОДЕЛІ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ БЕЛЬГІЇ

Досліджується політологічний контекст моделі мовної політики Бельгії, яка, у зв'язку з мовно-політичними проблемами, що розколювали її з середини, змушена була укласти союзний договір і таким чином перетворитися з унітарної держави на федеративну. У статті констатується, що і такий її крок не додав бельгійській спільноті ні спокою, ні миру, що є уроком для українських проросійськи налаштованих політиків, які, посиляючись на мовно-політичний досвід цієї держави, намагаються запровадити в Україні політику, начебто, зовсім «безобідної» децентралізації, регіоналізації і федералізації, яка, на їх переконання, зміцнить міжполітичні і міжвладні стосунки у державі та вирішить в Україні усі мовно-політичні проблеми, які також розколюють країну з середини і зовні. Автор наголошує, що складовою політологічного контексту моделі мовної політики Бельгії як і України є мовно-політичні проблеми, які пов'язані з третьою стороною, яка втручається у внутрішні справи цих держав. Автор намагається показати, що мовна політика Бельгії, яка є важливою державою Євросоюзу, тісно пов'язана з мовною політикою Франції і Нідерландів, кожна з яких, на відміну від української влади, піклується про розвиток рідної державної мови не лише у своїй країні і не лише напередодні або під час виборів, щоб додати собі ще кілька тисяч голосів виборців для перемоги, а й за її межами. Утім, мовна політика України тісно пов'язана з мовною політикою таких сусідніх з нею держав як Росія, Угорщина, Румунія і Польща, кожній з яких не всеодно, яка мова в Україні є державною і яку мовну політику проводить українська влада по відношенню до національних меншин та корінних народів, які компактно мешкають на її території. У цьому сенсі дослідник намагається довести, що мовно-політична модель Бельгії не підходить Україні, яка, у порівнянні з цією державою, не складається з окремих регіонів, які історично заселені іншими націями, мають власну історію розвитку, мову і культуру, звичаї і традиції, які не мають нічого спільного з іншими регіонами. Національно-демократичні політичні сили України, на які посиляється дослідник, запевняють, що мовно-політичний досвід цієї держави не може бути гарним прикладом для України, яка не складається з чужих земель, окремих територій, які, за винятком АРК, заселені у переважній більшості українцями.

Ключові слова: модель, мовна політика, Бельгія, Україна, політичні проблеми, регіони, федерація.

Постановка наукової проблеми та її значення. Під кутом зору дво- і багатомовності, до якої весь час апелюють проросійськи налаштовані політики в Україні, нас цікавить та модель мовної політики, яку розбудовує федеративна Бельгія. Мовно-політична модель цієї держави нас цікавить ще і тому, щоб спростувати ту ідею дво- і багатомовності, що постійно нав'язується українцям проросійськи налаштованими політиками в Україні як така, яка допоможе вирішити усі проблеми, які розколюють українську спільноту за мовно-політичною ознакою. На прикладі мовної політики цієї держави як моделі антиукраїнські політичні сили України намагаються довести, що двомовність, багатомовність і федералізація держави – це не проблема, а благо, яке скріплює мовно-політичні, міжвладні і міждержавні відносини. Тобто, мовно-політичний досвід Бельгії вони вважають вдалим прикладом для України, влада якої уже багато зробила для того, аби перетворити українську спільноту з одномовної на багатомовну.

Мета статті полягає у тому, аби дослідити політологічний контекст моделі мовної політики, що формується і розбудовується бельгійською владою. На прикладі мовної політики Бельгії ми намагаємося довести, що політика багатомовності не допомагає розв'язати мовно-політичні проблеми, а радше навпаки, їх поглиблює.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання зазначеної проблеми, пов'язаний з прізвищами вітчизняних і закордонних науковців. Тобто, окремі політико-комунікативні практики політологічного контексту моделі мовної політики Бельгії, яка до 1993 року була унітарною державою, а з часом у зв'язку з укладенням союзного договору перетворилася

на федеративну, досліджували як вітчизняні (О. Заремба, С. Римаренко і В.Котигоренко, В. Кулик, О. Куць, А. Погрібний, О. Яковлева), так і зарубіжні (Д.Аріел, В. Фотре, М. Гартіг, М. Гейслер, Ж. Зіллер) науковці. Окремі з них констатують, що Бельгія перетворилася з унітарної держави на асиметричну федерацію з трьома суб'єктами для того, аби попередити можливі мовно-політичні конфлікти, які можуть призвести до мовно-політичного сепаратизму, та розв'язати мовно-політичні проблеми мирним шляхом. У регіонах цієї країни, як зазначає О.Куць, поширюються комунікації французькою і нідерландською мовами [3, с. 23]. У зв'язку з цим мовно-політичну проблему важко було зняти з порядку денного суспільно-політичного життя цієї держави. Більше того, на початку 2000 – х рр., як наголошують науковці, справа дійшла до чергового витка загострення, який становив загрозу не лише національній ідентичності [7, с. 380], а й самому існуванню Бельгії як суверенної держави. На думку науковців, вся історія цієї країни переповнена конфліктами, які відбуваються на мовно-політичному ґрунті через те, що бельгійська спільнота поділена за територіально-національною ознакою. «Співіснування двох різних мовних спільнот, яке ніяк не вдається позбавити елементу конфліктності, становить, на думку О. Яковлевої, один з важливих факторів ризику й одну з головних загроз самому існуванню спільної держави. Ще більшої гостроти цьому співіснуванню надає, як вважає науковець, той факт, що мова однієї зі спільнот це – мова потужної сусідньої країни й одна зі світових мов» [9]. Тобто, кожна нація, як і на території Швейцарії, свято береже власну культуру, мову, історію, звичаї і традиції. Це є прикладом для 77,8% етнічних українців, які, на відміну від російської етнічної меншини, історичною Батьківщиною якої є Росія, споконвічно мешкають на власній землі. На прикладі мовної політики Бельгії ми спробуємо спростувати міф, який свідчить про те, що двомовність або багатомовність у будь-якій державі не створює проблем на мовному, культурному, комунікаційному, політичному та інших рівнях, а регіональні та офіційні мови мирно співіснують в одній державі [10].

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження свідчить про те, що мовна політика та її здійснення у бельгійському суспільстві тісно пов'язана не лише з індивідом, групою, спільнотою, а й з державою, яка, на думку Аристотеля (за посиланням М. Головатого), з'являється тоді, коли виникає спілкування заради благодатного життя [1, с. 19], що у реальному житті не завжди відповідає дійсності. У зв'язку з цим варто звернути увагу на історію виникнення та розвитку мов у Бельгії, де функціонує дві офіційні/державні мови [8, с. 302], які протистоять традиційним бюрократичним структурам, партіям та їх лідерам, які невзможі вплинути на мовну політику Брюсселя, віддаючи перевагу новим суспільним рухам, котрі підтримують прямі зв'язки з виборцями і чітко реагують на їх потреби. Двомовність у цій державі також має власну історію, яка пов'язана з проголошенням незалежності Бельгії від Нідерландів. Як констатує О.Яковлева, фламандці у Бельгії традиційно становили і становлять більшість населення, а єдиною державною мовою залишалася французька, бо у наступні десятиріччя бельгійська культура розвивалася під відчутним впливом Франції, яка посилювала соціально – економічну і культурну перевагу валлонів. Зрештою, це призвело до істотного посилення націоналізму фламандців, одним з гасел якого стала вимога зрівняння фламандської мови у статусі та у правах з французькою [9]. У відповідності з цим територія цієї країни поділяється на дві частини – Фландрію (нідерландське населення) і Валлонію (французький етнос). Населення столиці країни – Брюсселя – на 80% складається із франкофонів і на 20% з фламандців. Поняття «франкофонія», як зазначає О. Куць, вперше було використане близько ста років тому французьким географом Онезімом Реклю (Onesime Reclus), щоб об'єднати населення тих територій, де розмовляють французькою мовою [3, с. 154].

Отже, значний відсоток цього досвіду мають запозичити у французів українці, щоб зібрати до гурту тих українців, які мешкають за межами України, хто вважає себе українцем, знає і цінує історію свого народу, поважає українську культуру, захищає українську мову, послуговується при можливості цією мовою за кордоном, зберігає українські звичаї і традиції. Зважаючи на це, французи і росіяни, на відміну від українців, заради поширення комунікацій французькою і російською мовами витіснили інші мови на рівні письма ще у XVII – XVIII ст., а у XIX – XX ст. – з усного мовлення. Утім, за словами Ю. Римаренка, І. Кураса, В. Русанівського та ін. вітчизняних науковців, комунікації староукраїнською літературною мовою у XVII – на поч. XVIII ст. здійснювалися та поширювалися у науці, художній літературі, яка була об'єктом наукового вивчення та викладалася як предмет [4, с. 153]. Бельгійські фламандці, які у минулому були асимільовані франкомовними бельгійцями, на відміну від етнічних росіян і проросійськи налаштованих політиків в Україні, закликають владу Бельгії до єдності, взаєморозуміння,

відновлення справедливості та захисту національних інтересів. На цій основі вони пропонують сформуванню нові відносини між бельгійськими регіонами та нову політичну культуру. Тим більше, якщо зважити, що у Бельгії до Першої світової війни французька мова була, по суті, єдиною мовою держави та панівного класу, частину якого становили асимільовані фламандці [10]. У цей час франкофонний південь країни, названий Валлонією, за рівнем індустріалізації і добробуту набагато випереджав фламандську північ, мешканці якої боролися проти вилучення їх мови з державного життя, і лише таким чином повернули її використання поряд з французькою [5, с. 317]. У зв'язку з цим бельгійську спільноту розколюють мовно-політичні конфлікти, які виникають між фламандцями, які послуговуються нідерландською мовою, і франкомовними валлонами, що використовують французьку мову. Це свідчить про те, що мова має не лише комунікаційне і глобальне значення, а й геополітичне, що прямо стосується української і російської мов на території України, яка у минулому була завойована Росією. Щоб зберегти єдність країни, у 1960 – ті роки Бельгія була поділена на дві одномовні частини й одну двомовну (Брюссель), яким було передано частину повноважень центральної влади. Не зважаючи на це, мовна проблема лише загострилася, яку невзможливо розв'язати також ні фламандська, ні валлонська політичні партії, мовна політика яких не задовольняє жодну зі спільнот [5, с. 311]. Це свідчить про те, що мовне питання у цій державі політизоване, що, на думку О. Яковлевої, призводить до її загострення. Фламандський національний рух виник як такий, що борювався за рівні права мов, який за своїми сутнісними характеристиками був літературний [9]. Як видно, децентралізація лише нашкодила Бельгії. У зв'язку з цим виникає риторичне запитання: чи потрібна децентралізація Україні і мовно-політична модель Бельгії, у якій проблем стало більше після того, коли вона з унітарної країни перетворилася на федеративну? «Цю країну, за словами О.Яковлевої, інколи називають «подвійною» федерацією, бо її поділено, з одного боку, за територіальною, з іншого, за мовною ознакою, позаяк у Бельгії існує три адміністративні округи й три мовні спільноти» [9]. Щоб зменшити мовно-політичну напругу у Бельгії, мінімізувати пристрасті, що відбуваються на мовно-культурному ґрунті, та зберегти країну від розпаду, владу було поділено між представниками двох груп в уряді, що позитивно вплинуло на консенсусне вирішення мовно-культурних питань у Парламенті [10]. Цим було зменшено інтенсивність і кількість мовно-політичних конфліктів між носіями різних мов [5, с. 318]. Усе це змушує владу Бельгії докладати неабияких зусиль, аби підтримувати цілісність країни [10]. А що стосується запозичення бельгійського мовного досвіду як моделі українцями, який проросійськи налаштовані політики протягують під виглядом децентралізації, регіоналізації, федералізації, демократизації і гуманізації, то, на слушну думку А. Погрібного, з його запровадженням виникне міжполітична напруга, яка неодмінно матиме тенденцію «випити з берегів» [6, с. 42]. По суті, на цьому самому ґрунті мовно-політичні протистояння не припиняються і в офіційно двомовній Бельгії, де у шести комунах використовується одна або дві офіційні мови. Причиною суперечностей і мовно-політичних конфліктів, що відбуваються на федеральному рівні Бельгії, які перетворилися на мовно-політичну кризу у 2007-2011 рр., є, з одного боку, двомовність, яка передбачає нерівні права суб'єктів мовлення, з іншого, асиметрія, що існувала між статусами мов у минулому, яка відбивала і посилювала нерівність соціального становища їх носіїв [5, с. 317]. То чи потрібна така двомовність Україні на державному рівні? І чи розв'яже вона усі інші проблеми? Мовна ситуація у Бельгії підтверджує, що ні федералізація, ні справедливе відношення до кожної з мов, ні захист мов на міжвладному рівні невзможливо подолати протистояння і конфлікти на мовно-політичному ґрунті. Причина у цьому є лише одна – багатомовність, перші кроки до якої Україна уже зробила.

Як видно, ні зміна державного устрою, ні багатомовність не можуть заспокоїти розколоте за мовно-політичною ознакою бельгійське суспільство, що не є позитивним прикладом для української спільноти як їй не потрібно діяти. Однією з галузей бельгійського суспільства, де існують суперечності, є також й освіта. Наприклад, у фламандськомовні школи приймають на навчання усіх учнів з шести муніципалітетів з пільгами і без них. Натомість доступ до місцевих франкомовних шкіл обмежений лише місцевими франкомовними мешканцями. Туди також не приймають учнів з двомовного Брюссельського округу. Тобто, кожен округ і кожна мовна спільнота, як наголошує О. Яковлева, мають власний представницький і виконавчий орган. Відтак, у Бельгії існує шість парламентів і шість урядів. Головний з них – уряд федеральний, який має зону своєї виключної компетенції, здійснюючи координацію діяльності інших урядів [9]. То чи потрібна така мовно-політична модель Україні, яка може бути розділена за мовно-політичною ознакою щонайменше на п'ять парламентів та урядів, зокрема, російський, угорський, русинський, румунський, кримко-татарський та ін.? Для порівняння: схожа модель мовної політики уже існує

в Україні, де у російськомовні школи не завжди приймають україномовних дітей із-за недостатнього їх володіння російською мовою, а приміром, румунські та угорські школи скаржаться, що їм українська влада не дозволяє навчатися за освітніми програмами сусідніх держав, зокрема Угорщини, Румунії, Росії та ін. Утім, проблема полягає у тому, що у регіонально розділеній за територіально-національною та мовно-політичною ознакою Бельгії багато громадян і досі не бажають вивчати мову іншого регіону [2, с. 282]. Для порівняння: така мовна ситуація має місце й у канадському суспільстві, де комунікації здійснюються переважно англійською мовою, від якої потерпає спільнота Квебеку. У такій ситуації зберегти єдність країни надто важко, коли, приміром, англомовні канадці не бажають вивчати мову франкомовних мешканців Квебеку, а останні лише вітаються, дякують англомовній спільноті за увагу та прощаються з нею їх мовою. Тобто, англомовні канадці діють у канадському суспільстві, по суті, так само, як це роблять франкомовні бельгійці у Бельгії. Це свідчить про те, що мовна проблема є не лише політичною і глобальною, а й геополітичною, до якої у Канаді, Бельгії та в Україні причетні сусідні країни. Така мовна ситуація нагадує мовну проблему Швейцарії, яку розколюють на частини її мовні кордони. Утім, на відміну від Бельгії, у Швейцарії панує досить гармонійне співіснування мовних груп, а система призначення на федеральні посади забезпечує досить справедливий поділ влади між різними групами у загальнодержавному масштабі [5, с. 317]. Таку мовну ситуацію варто розуміти як боротьбу мов і культур не лише за їх збереження, а й розширення їх власного комунікаційного простору. У зв'язку з цим передмістя Брюсселя стають дедалі більш франкомовними, але саме місто поки що залишається тереном офіційного використання фламандської мови [5, с. 318].

Щоб пом'якшити мовно-політичну ситуацію у Бельгії, за кожним з її регіонів було закріплено одну офіційну/державну мову [8, с. 93], яку мешканці мали використовувати у межах суспільно-політичного життя регіону, політичних, культурних, правових, комунікативних та інших відносин. Це змусило владу Бельгії постійно стежити за комунікаційною політикою тих політичних акторів, які відповідають за цілісність держави, якій загрожує мовно-політичний сепаратизм через наявність Франції і Нідерландів [5, с. 258]. Така ситуація свідчить, що у цій країні, як і в Швейцарії, немає спільної для усіх націй мови, яка б могла об'єднати розколоте за мовно-політичною ознакою суспільство. Згідно з директивою фламандського парламенту, громадські бібліотеки отримують субсидію за умови, якщо 75% усіх книжок у їх фондах будуть регіональною мовою. Місцеві мережі кабельного телебачення також відключили кілька телепередач, які збирали, опрацьовували, поширювали і транслювали передачі із Франції. Спираючись на рішення Арбітражного суду від 10 березня 1998 р., французька громада Бельгії стверджує, що голландською зобов'язаний говорити лише бургомістр і депутати, але аж ніяк не незалежні радники. Така мовна ситуація у фламандському регіоні Бельгії пов'язана з захистом власного інформаційно-комунікаційного простору від впливу та поширення французької мови. Це нагадує протистояння, які відбуваються, з одного боку, між англомовними і франкомовними канадцами, з іншого, між полярними політичними силами [7, с. 341] в Україні з приводу поширення російської мови в Україні у статусі регіональної, обов'язковості послуговування українською мовою в усіх сферах, галузях та регіонах держави. Така мовна ситуація призвела до зміни державного устрою у Бельгії, а також – до поділу бельгійських інституцій через відсутність контактів між людьми по обидва боки мовного кордону та бажання вивчати і спілкуватися мовою сусіднього регіону. Як видно, що й модель мовно-політичного розмаїття не врятувала бельгійське суспільство від розколу. Так, комунікативна політика Бельгії спростовує ще один український міф, який запевняє, що федералізація країни – це благо, яка об'єднує спільноту та її регіони, а також попереджає та усуває мовно-політичні конфлікти. Якщо в Україні буде запроваджено федеративний устрій, а російська мова набуде статусу офіційної / другої державної [8, с. 93], то мовно-політичний сепаратизм буде й надалі загрожувати Україні через наявність Росії. Щоб цього не сталося, українцям на державному рівні доцільно було б створити комісію з мовного контролю, яка розглядатиме скарги за порушення мовного законодавства владою, індивідами, спільнотою, регіонами, політиками та ін. Утім, така інституція може успішно функціонувати лише у демократичній державі, де є можливість звітувати перед спільнотою, створювати позитивний імідж українського суспільства за межами держави, обмінюватися інформацією між владою та підлеглими. Як видно, децентралізація для бельгійців, нав'язана німцями, яку вони наразі нав'язують українцям, є деструктивним явищем, яке виявляється у тому, що кандидати до Федерального Парламенту та уряду обираються виборцями лише від їх мовної спільноти, а не усіма бельгійцями як мало б бути, і лише у певному регіоні. А це означає, що кандидати цієї

важливої інституції відстоюють на федеральному рівні мовно-політичні та інші проблеми лише своєї спільноти. Тобто, негативною стороною децентралізації Бельгії є відсутність національного електорату на федеральних виборах. Така модель мовної політики лише поглиблює розкол Бельгії на регіональному та етнічному рівнях. А це не виключає, що на місці нинішньої федерації не з'явиться конфедерація, яка може розпастися на дві держави. Тобто, бельгійська модель мовної політики Бельгії є ірраціональним досвідом для України, коли до Верховної Ради, на випадок розколотогої України, обиратимуться кандидати не від усієї держави, а від кожного регіону окремо, майбутній депутат від якого представлятиме у парламенті інтереси лише своєї громади, а не держави у цілому. Схожа практика мала місце в Україні під час кожних виборів до «Революції гідності». Деструктивна модель мовної політики Бельгії спровокувала мовно-політичну кризу у державі [8, с. 302], яка поглибилася у зв'язку з парламентськими виборами, що відбулися у 2010 р. Вона підсилила державну, економічну, культурну та мовно-політичну нестабільність і виявила, що соціальні і політичні розбіжності, які існують між тими частинами населення, котрі спілкуються голландською, і тими, що послуговуються французькою, є набагато глибші, ніж вважали до цього часу. Така мовна ситуація має місце тому, що нідерландська спільнота Бельгії вважає, що її мові і культурі загрожує французька мова, яка антагонізує носіїв фламандської мови. Якщо зважити, що французька мовна спільнота у Канаді конфліктує з англійською спільнотою, а у Бельгії – з нідерландською, то можна припустити, що вона бореться за поширення комунікацій французькою мовою не лише на регіональному рівні, а, можливо, й світовому. Те саме можна сказати про інтереси Росії не лише в Україні, а й в інших державах пострадянського простору, де на державному рівні російська мова нав'язується у якості офіційної/другої державної або мови міжнародного спілкування. У зв'язку з цим і Бельгія, і Канада виявилися неспроможними покласти край мовно-політичним конфліктам та забезпечити ефективні мовні права кожній регіональній спільноті. Така сама мовна ситуація існує і в Україні у зв'язку з анексією АРК та ухваленням закону про своєрідний статус Донбасу, за який до цього часу воює в Україні Росія. Це свідчить про те, що проголосована Україною незалежність залишилася лише на папері, позаяк справжня свобода не проголошується, а завойовується у муках та з відповідними втратами. Так, не зважаючи на досягнуті успіхи, мовно-політичні проблеми у Бельгії до цього часу призводять до ескалації напруженості між двома головними спільнотами країни, що свідчить про те, що мовне питання пов'язане не лише з культурою, звичаями і традиціями спільноти і держави у цілому, а й з історією, інформаційною політикою, духовністю, економікою та іншими галузями і сферами життя. Такий мовно-політичний досвід Бельгії, до якого так часто апелюють проросійські налаштовані політики, у більшості українських науковців викликає сумнів і навряд чи буде корисний для України. Для порівняння: не схвалює мовну політику двомовності або багатомовності на офіційному рівні й відомий американський науковець Білл Мартіні, який упевнений, що «майбутнє нації залежить від утвердження на спільній мові...». Єдина офіційна англійська мова допоможе, на його переконання, американській спільноті, спільно йти вперед. «Якщо ж комусь не подобаються американські закони, то нехай повертається до тієї країни, з якої він приїхав» [6, с. 39]. Цей вислів може бути прологом до української мови, яка, як і англійська у США та французька у Франції, має зцементувати український народ [7, с. 390] та об'єднати його на спільній українській мові, культурі та ціннісних орієнтирах. Водночас російська мова, на відміну від української, не об'єднує українське суспільство, а продовжує його розколювати. У зв'язку з цим політика децентралізації, регіоналізації та федералізації в Україні є небезпечною, а у Бельгії мало результативною, зокрема, й у ділянці остаточного розв'язання мовно-політичної проблеми.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз політологічного контексту мовної політики сучасної Бельгії свідчить, що ця модель не може бути позитивним прикладом наслідування для української спільноти, якій на різних етапах незалежності нав'язується політика регіоналізації, федералізації і децентралізації, коли мешканці Заходу можуть не мати доступу до шкіл східної і південної України і навпаки. Така мовна ситуація спростовує ще один міф, за яким офіційні і регіональні мови, які функціонують в одній державі, є однаково поширені в усіх її регіонах.

Бібліографічний список:

1. Головатий М. Діалог між владою і суспільством – важлива засада формування української державності // Політичний менеджмент. – № 5. – 2011. – С. 20-24.
2. Котигоренко В. Ризики альтернативних версій мовної політики в Україні / Мовна ситуація в Україні: між конфліктом і консенсусом. – К.: ІПЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2008. – 398 с.

3. Куць О. Мовна політика деяких зарубіжних держав: Навчально-методичний посібник з питань мовної політики й міжнаціональних відносин для студентів, розрахований на поглиблене вивчення курсу «Політологія». – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – 200 с.
4. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.: Довіра: Генеза, 1996. – 942 с.
5. Мовна ситуація в Україні: між конфліктом і консенсусом. – К.: ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2008. – 398 с.
6. Погрібний А. Світовий мовний досвід та українські реалії: Інститут відкритої політики. – Київ, «Медобори» (ПП Мошак М.І.), 2003. – 72 с.
7. Політична лексика сучасного українського політика і громадянина: енциклопедичний словник-довідник / Укладач В. М. Піча; наук. ред. Л.Д.Климанської, Я. Б. Турчин, Н. М. Хоми [Колектив авторів: І. В.Алексєєнко, О. І. Романюк, М. В. Школяр та ін.]. – Львів: «Магнолія 2006», 2017. – 438 с.
8. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. – 4-те видання, виправлене і доповнене / укладач В. М. Піча, наук. редакція Л.Д.Климанської, Я. Б. Турчин, Н. М. Хоми. – Львів: Новий Світ. – 2000, 2015. – 516 с.
9. Яковлева О. Національні моделі організації неодномовного мовного простору («стара» Європа) // Український науковий журнал «Освіта регіону». – Київ, 2011. – №7. – С. 147-149.
10. Reinhilde P. Integration in Flanders (Belgium) – Citizenship as achievement: How intertwined are 'citizenship' and 'integration' in Flemish language policies? [Text] / P. Reinhilde // Journal of Language and Politics. – 01.2015. – 14(3). – P. 16-21.

Savoyska S. V. The political context of the Belgian language policy model

The political context of the language policy model of Belgium, which, in connection with the language-political problems that split it from the middle, was forced to conclude an alliance treaty and thus to transform from a unitary state to a federal one. The article states that this step did not add to the Belgian community either peace or peace, a lesson for Ukrainian prorussian politicians who, referring to the language and political experience of this state, are trying to introduce in Ukraine a policy that seems to be completely "Decentralization, regionalization and federalization, which, in their conviction, will strengthen inter-political and inter-governmental relations in the state and will solve in Ukraine all the language-political problems that also split the country from the inside and outside. The author emphasizes that the constituent part of the political context of the language policy model of Belgium, as well as Ukraine, is the language-political problems that are associated with a third party that interferes in the internal affairs of these states. The author tries to show that the language policy of Belgium, which is an important state of the European Union, is closely linked to the linguistic policies of France and the Netherlands, each of which, unlike the Ukrainian authorities, cares about the development of the native state language not only in its own country, and not only on the eve or during the elections to add a few thousand more votes to victory, but also beyond its borders. However, Ukraine's linguistic policy is closely linked to the language policy of neighboring states such as Russia, Hungary, Romania and Poland, each of which is not at all the language in Ukraine, and which language policy is conducted by the Ukrainian authorities in relation to national minorities and indigenous peoples who live compactly on its territory. In this sense, the researcher tries to prove that the language-political model of Belgium is not suitable for Ukraine, which, in comparison with this state, does not consist of separate regions historically populated by other nations, have their own history of development, language and culture, customs and traditions, which have nothing to do with other regions. The national-democratic political forces of Ukraine, referred to by the researcher, claim that the language and political experience of this state can not be a good example for Ukraine, which does not consist of foreign lands, separate territories, which, with the exception of the Crimea, are populated by the overwhelming majority of Ukrainians.

Key words: *model, language policy, Belgium, Ukraine, political problems, regions, federation.*